© vyoma-saṃskṛta-pāṭhaśālā – www.sanskritfromhome.in

परमलघुमञ्जूषा – शक्तिप्रकरणम्

अभ्यासप्रश्नाः

सूक्तम् उत्तरं चिनुत (एकस्य प्रश्नस्य नैकानि उत्तराणि सम्भवेयुः)।

१. स्फोटो नाम कः?

- ध्वनिः
- पदार्थः
- अर्थवाचकः शब्दः
- विस्फोटनम्

२. स्फोटः कतिविधः?

- षड्विधः
- एक एव
- अष्टविधः
- दशविधः

३. एतेषु कः मुख्यः?

- वाक्यस्फोटः
- पदस्फोटः
- अखण्डवाक्यस्फोटः
- अखण्डपदस्फोटः

४. वर्णस्फोटे वर्णशब्दस्य कः अर्थः?

- अक्षरम् (अकारादि)
- रागः (पीत-रक्तादि)
- प्रकृति-प्रत्ययाः
- अक्षरसमूहः

५. लोके अर्थबोधकत्वं कस्य?

- पदस्य
- वाक्यस्य
- वर्णस्य
- प्रकृतिप्रत्ययानाम्

६. शाब्दबोधे किं किम् अपेक्षितम्?

- वृत्तिग्रहः
- वृत्तिविषयकः उद्बुद्धसंस्कारः
- व्याकरणज्ञानम्
- पदस्य ज्ञानम्
- पदनिष्पत्तेः ज्ञानम्

७. कश्चित् बालकः ‘गौः’ इति शब्दम् उच्चारयति। अपरः बालकः एतं शब्दं शृणोति। तस्य शाब्दबोधे कस्य कस्य भानं भवति?

- गोत्वस्य
- आकाशस्य
- उच्चारकस्य बालकस्य
- गोव्यक्तेः
- प्राणित्वस्य
- शृण्वतः बालस्य

८. तार्किकमतानुगुणं शक्तिः

- ईश्वरेच्छारूपा
- सङ्केतः
- तादात्म्यम्
- पद-पदार्थयोः सम्बन्धः

© vyoma-saṃskṛta-pāṭhaśālā – www.sanskritfromhome.in

९. वैयाकरणमतानुगुणं शक्तिः

- पद-पदार्थयोः सम्बन्धः
- इतरेतराध्यासः
- तादात्म्यम्
- वाच्य-वाचकभावः
- सामर्थ्यम्

१०. पद-पदार्थयोः मध्ये कीदृशः सम्बन्धः नास्ति?

- वाच्य-वाचकभावः
- तादात्म्यम्
- संयोगः
- शक्तिः

११. एतेषु किं युक्तम्?

- शक्तिः सम्बन्धः, शक्यं पदम्, शक्तः अर्थः
- शक्तिः अर्थः, शक्तः सम्बन्धः, शक्यं पदम्
- शक्तं पदम्, शक्यः अर्थः, शक्तिः सम्बन्धः
- शक्तिः पदम्, शक्यः अर्थः, शक्तः सम्बन्धः

१२. वैयाकरणसिद्धान्ते तादात्म्यसम्बन्धः कयोः

- बाह्यपदार्थस्य श्रुतस्य शब्दस्य च
- बौद्धपदार्थस्य श्रुतस्य शब्दस्य च
- बाह्यपदार्थस्य स्फोटस्य च
- बौद्धपदार्थस्य स्फोटस्य च

१३. तार्किकसिद्धान्ते अपभ्रंशैः शाब्दबोधः कथं भवति?

- शक्त्या
- साधुशब्दस्मरणद्वारा

- शक्तिभ्रमेण
- शाब्दबोधो न भवति

१४. वैयाकरणसिद्धान्ते अपभ्रंशैः शाब्दबोधः कथं भवति?

- शक्त्या
- साधुशब्दस्मरणद्वारा
- शक्तिभ्रमेण
- शाब्दबोधो न भवति

१५. पदानां साधुत्वं नाम किम्?

- उत्तमत्वम्
- व्याकरणान्वाख्येयत्वम्
- अर्थबोधकत्वम्
- पुण्यजनकतावच्छेदकत्वम्
- संन्यासित्वम्

१६. पङ्कजपदे कीदृशी शक्तिः?

- रूढिः
- योगः
- योगरूढिः
- यौगिकरूढिः

१७. एतेषु कः शब्दः यौगिकः न?

- श्रोता
- शङ्करः
- पिता
- कृतिः

१८. 'मण्डपः' इति पदं कीदृशम्

- रूढम्
- यौगिकम्
- योगरूढम्
- यौगिकरूढम्

१९. 'भीमार्जुनौ' इत्यत्र अर्जुनशब्दस्य शक्तिनियमने किं सहायकम्?

- संयोगः
- साहचर्यम्
- विरोधिता
- प्रकरणम्

२०. 'मित्राय रवये नमः' इत्यत्र मित्रशब्दस्य शक्तिनियमने किं सहायकम्?

- लिङ्गम्
- व्यक्तिः
- अन्यस्य शब्दस्य सन्निधिः
- साहचर्यम्

एतानि पदानि विभजत। (रूढम्/यौगिकम्/योगरूढम्/यौगिकरूढम्)

१. कुम्भकारः
२. नदी
३. गतवान्
४. माला
५. पार्थः
६. गौः
७. मनसिजः
८. महारजतम्
९. राघवः
१०. रावणारिः

हरिशब्दस्य अस्मिन् वाक्ये कुत्र शक्तिः? तत्र नियामकं किम्?

१. सशङ्खचक्रो हरिः।
२. अवज्रो हरिरागतः।
३. हरीश्वरः सुग्रीवः।
४. उत्कृष्टा हरयो वायुवेगेन धावन्ति।
५. हरिहरौ नमस्कार्यौ।
६. स्वगुहायां हरिश्शेते।